

Шинькович А.В.

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри публічного управління та адміністрування
Державного торговельно-економічного університету*

Shynkovych Andrii

*Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor of the Department of Public Administration
State University of Trade and Economics*

ОСОБЛИВОСТІ АСЕКУРАЦІЇ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Анотація. У статті, уточнено сутність та ключові аспекти асекурації продовольчої безпеки в системі державного регулювання, окреслено виклики, які впливають на стабільність постачання продовольства та забезпечення його якості, й потребують якісно нового комплексного мультимодульного підходу та ефективного вирішення низки завдань з боку державного регулювання. Обґрунтовано завдання щодо підвищення дієвості асекурації продовольчої безпеки, які враховують економічні, соціальні та екологічні аспекти, розкрито шість блоків чинників, які впливають на дієвість асекурації продовольчої безпеки в системі державного регулювання в Україні, виявлено особливості асекурації продовольчої безпеки в системі державного регулювання та визначено орієнтири, що сприятимуть підвищенню її потенціалу й результативності та забезпеченню доступності й стабільного постачання якісних продуктів харчування населенню.

Ключові слова: продовольча безпека, система державного регулювання, асекурація, особливості, поствоєнний період.

Вступ та постановка проблеми. Дослідження особливості асекурації продовольчої безпеки в системі державного регулювання є актуальним та важливим, з огляду на наступні аргументи. Передусім, зростання кількості населення та активізація міграційних процесів до міст генерують додаткові виклики для забезпечення продовольчої безпеки, вимагають додаткових розвідок, що сприятимуть розробці стратегій для забезпечення стабільних поставок продовольства в умовах зростаючого попиту. Крім того, зміни клімату впливають на сільськогосподарське виробництво, що провокуватиме нестачу продовольства зумовлюють необхідність формування заходів щодо адаптації сільського господарства до змін клімату і відповідно, забезпеченню стабільного виробництва продовольства. І нарешті, глобалізація впливає на композицію ринків продовольства, можливості імпорту та експорту продуктів, а це диктує необхідність визначення орієнтирів для ефективної участі у міжнародній торгівлі продовольством та заходів щодо зниження залежності від імпорту. Зазначене, підкреслює актуальність та важливість дослідження особливості асекурації продовольчої безпеки в системі державного регулювання на якісно новій комплексній мультимодульній основі, що включає діагностику економічних, екологічних, соціальних та політичних аспектів для гарантування стабільного постачання якісних продуктів харчування населенню.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблеми продовольчої безпеки в системі державного регулювання, ніколи не залишались осторонь наукових дискусій. Особливо цікаві дослідження та

пропозиції для пост воєнного періоду, знаходимо у публікаціях визнаних вчених таких, як: Я. Гадзало, І. Ібатуллін, Ю. Лузан [1], О. Гудзь [2], Г. Давидов [3], Л. Жураковська [4], І. Квеліашвілі, Є. Граник [5], Д. Крилов [6], А. Мостова [7, 10], Н. Попадинець [8], І. Стеців [9]. Водночас, зауважимо, що виявленню особливості асекурації продовольчої безпеки в системі державного регулювання не приділялась належна увага, що й обґрунтовує доцільність нашого наукового дослідження.

Формулювання цілей статті. Виявити особливості асекурації продовольчої безпеки в системі державного регулювання та визначити орієнтири, що сприятимуть підвищенню її потенціалу й результативності та забезпеченню доступності й стабільного постачання якісних продуктів харчування населенню.

Результати дослідження. Науковці обґрунтовано стверджують, що «продовольчу безпеку варто визначити як важливу складову соціально-економічного розвитку країни та невід'ємний атрибут національної безпеки. Продовольча безпека є багатовимірним явищем» [6]. Звернемо увагу, що у воєнний період, держава приділяє велику увагу проблемам продовольчої безпеки. Так, «Національний інститут стратегічних досліджень у 2023 році узагальнив заходи, які застосовувалися для фінансової підтримки сільгосптоваровиробників у період дії воєнного стану та визнав, що орієнтиром ключових напрямів уваги держави є збереження ефективності ланцюга «виробництво – переробка – зберігання – постачання населенню продуктів харчування» [4]. Водночас, звернемо увагу, що в Україні у процесі

реформування системи господарювання було реконструйовано державний механізм забезпечення населення продовольством, але єдиної концепції вирішення цього питання на стратегічному рівні поки що не сформовано [10, с. 319].

Тому, сьогодні в умовах агресивної війни, економічної кризи, політичних конфліктів, соціальної нестабільності та різних форс-мажорних обставин, які негативно впливають на виробництво та постачання продовольства, необхідно виявити особливості асекурації продовольчої безпеки в системі державного регулювання для узагальнення викликів, загроз, ризиків та розробки відповідних стратегій й заходів щодо підтримки сільськогосподарського виробництва на основі технологічних інновацій й підвищення ефективності та забезпечення продовольчої безпеки навіть за такої несприятливої ситуації. Фактично, «державне регулювання сільськогосподарського виробництва спрямовано на формування необхідних умов виробництва кінцевої продукції, забезпечення процесів формування та диверсифікації доходів, створення нових робочих місць на сільських територіях» [3], оскільки «однією з якісних ознак розвитку суспільства є забезпечення безпеки в цілому та продовольчої безпеки як її компоненти, зміст якої постійно ускладнюється, адже залежить від багатьох динамічних факторів» [6].

Загалом, асекурацію продовольчої безпеки в системі державного регулювання, можна означити, як це комплекс заходів та політик, спрямованих на забезпечення доступності, стабільності, якості та безпеки продуктів харчування для населення, формування резервів й підтримання достатніх запасів продовольства та запобігання продовольчим кризам. Тобто, ключовими аспектами асекурації продовольчої безпеки в системі державного регулювання слід вважати:

забезпечення фізичної та економічної доступності основних видів продовольства для усіх груп населення;

забезпечення стабільних постачань продовольства, включаючи управління ризиками природних та економічних катастроф, які можуть вплинути на виробництво та постачання продуктів;

дотримання стандартів якості і безпеки, що забезпечують споживання безпечних і якісних продуктів харчування;

формування та підтримка державних резервів продовольства для гарантування стабільних постачань у разі надзвичайних ситуацій чи криз;

впровадження механізмів ефективного управління, моніторингу та контролю за системою продовольчої безпеки на державному рівні.

Таким чином, уточнимо, що поняття асекурація продовольчої безпеки в системі державного регулювання – це сукупність політик, стратегій, заходів та ефективних механізмів управління, спрямованих на забезпечення доступності, стабільного доступу населення до достатньої кількості якісних та безпечних продуктів харчування та формування державних резервів продовольства. Таке визначення асекурації продовольчої безпеки в системі державного

регулювання підкреслює важливість використання якісно нового комплексного мультимодульного підходу до забезпечення продовольчої безпеки у контурі державного регулювання, враховуючи як економічні, так і соціальні аспекти.

Нині, асекурація продовольчої безпеки в системі державного регулювання в Україні стикається з низкою викликів, які впливають на стабільність постачання продовольства та забезпечення його якості, адже, «повномасштабне вторгнення, економічні та політичні проблеми суттєво вплинули на стан економіки держави, особливо зазнали проблем національні виробники» [5, с. 12].

агресивна війна на території України призвела до руйнування інфраструктури, знищення сільськогосподарських угідь та зменшення виробництва продовольства, тобто необхідно відновлювати інфраструктуру, розмінувати сільськогосподарські угіддя й активно залучати інвестиції у відновлення агропромислового комплексу;

внаслідок війни, економічна криза спровокувала падіння купівельної спроможності населення та ускладнила доступ до продовольства, що зумовлює необхідність підтримки економічної стабільності, розвиток внутрішнього ринку та стимулювання виробництва продовольства;

зміни клімату впливають на урожайність сільськогосподарських культур та стабільність постачання продовольства, що вимагає впровадження адаптаційних заходів у сільському господарстві, розвиток інноваційних агротехнологій для підвищення стійкості до кліматичних коливань;

через воєнні дії, виникла залежність від імпорту продовольства, що робить країну вразливою до зовнішніх економічних та політичних чинників, тобто підвищується необхідність розвитку власного виробництва продовольства, підтримка місцевих товаровиробників для зниження залежності від імпорту;

недостатнє фінансування агропромислового комплексу та відсутність інвестицій у розвиток сільського господарства обмежують можливості для забезпечення продовольчої безпеки, що вимагає активного залучення інвестицій, державної підтримки агропромислового комплексу та розвитку публічно-приватного партнерства;

все частіше спостерігається недотримання стандартів якості та безпеки продуктів харчування, що призводить до загроз для здоров'я населення, зростає необхідність посилити контроль за дотриманням стандартів якості та безпеки продуктів харчування, підвищувати обізнаність населення про безпечне харчування.

Означені виклики, потребують якісно нового комплексного мультимодульного підходу та ефективного вирішення низки завдань з боку державного регулювання для підвищення дієвості асекурації продовольчої безпеки в Україні. Н. Попадинець, окреслюючи завдання державного регулювання у воєнний період визначає, як результативні «надання цільової фінансової допомоги працівникам, які втратили роботу/унеможливлення роботи підприємства через війну;

допомога з насіннєвим матеріалом для малих фермерів та домогосподарств; звільнення від сплати або надання відстрочки зі сплати податків на період військових дій; запровадження комплексу заходів фінансового характеру з підтримки малого бізнесу та підприємців; обмеження експорту соціально важливих товарів; введення тимчасового державного регулювання цін на соціально важливі товари [8, с. 38]. І далі дослідник пропонує «розробку пакету антикризових заходів, що запроваджуються для соціальної підтримки населення та підтримки бізнесу, підвищення ефективності державного управління, збільшення фінансування наукових досліджень з орієнтацією на інновації спрямовані на відбудову держави» [8, с. 38]. Я.М. Гадзало, І.І. Ібатулін, Ю.Я. Лузан теж розробили слушні рекомендації «для вдосконалення інституціонального забезпечення функціонування продовольчої системи України в сучасних кризових умовах» [1, с. 5–15].

Опираючись на існуючі пропозиції науковців [1, 3, 5, 7] та власні спостереження й дослідження, вважаємо що завданнями щодо підвищення дієвості асекурації продовольчої безпеки в системі державного регулювання в Україні, що потребують вирішення є:

розробка і впровадження програм підтримки малозабезпечених верств населення, вдосконалення системи соціальної допомоги, що гарантуватиме забезпечення доступності продовольства для усіх груп населення до якісних продуктів харчування;

створення резервів продовольства, розвиток інфраструктури зберігання і транспортування харчових продуктів, що дасть змогу забезпечити стабільну постачання продовольства, незважаючи на війну, економічні кризи та природні катастрофи;

впроваджувати сучасні стандарти якості, посилити контроль за виробництвом і обігом харчових продуктів, проводити регулярні перевірки, що гарантуватиме високу якість і безпеку продуктів харчування для споживачів;

активно залучати інвестиції, впроваджувати новітні агро та цифрові технології, підтримувати малі і середні господарства, що дозволить підвищити ефективність та стійкість сільськогосподарського виробництва;

розробка і впровадження адаптаційних заходів, дослідження та впровадження нових сільськогосподарських культур, стійких до змін клімату, що сприятиме зниженню впливу кліматичних змін на сільськогосподарське виробництво;

підтримка та стимулювання місцевих товаровиробників, розробка програм розвитку внутрішнього ринку продовольства, створення сприятливих умов для аграрного бізнесу на засадах екологізації, інтелектуалізації та диджиталізації, що дозволить знизити залежність від імпорту продовольства;

розвиток системи моніторингу та розробка планів реагування на надзвичайні ситуації й загрози продовольчої безпеки, що дозволить своєчасно виявляти і реагувати на потенційні загрози продовольчій безпеці.

Ці завдання враховують економічні, соціальні та екологічні аспекти і спрямовані на підвищення дієвості асекурації продовольчої безпеки в системі державного регулювання в Україні. Наголосимо, що «стратегія продовольчої безпеки залежить від ресурсів та державних інтересів, які враховують поставлені стратегічні завдання» [7, с. 7], оскільки «з початком повномасштабного російського вторгнення український ринок продовольчих товарів, їх виробники змушені шукати дієві механізми щодо розвитку та функціонального удосконалення. Міграційні процеси, скорочення населення та неможливість ведення господарської діяльності на окупованих територіях позбавляють Україну у воєнний період привабливості для налагодження власного виробництва та отримання достатніх іноземних інвестицій» [5, с. 12].

«В Україні ще повністю не сформована правова та інституційна база для формування стійкого балансу виробництва і розподілу продовольства, що суттєво обмежує можливості державних інститутів у сфері регулювання ринків [7, с. 7]. Фактично, дієвість асекурації продовольчої безпеки в системі державного регулювання в Україні залежить від шерегу чинників, які ми розкриємо за 6 блоками:

Блок 1. Економічні чинники, які включають економічну стабільність, рівень інфляції, купівельну спроможність населення й доступ до фінансових ресурсів, вони впливають на підтримку економічної рівноваги в країні, розвиток внутрішнього ринку та стимулювання виробництва продовольства.

Блок 2. Політичні чинники, які включають політичну стабільність, ефективність державного управління наявністю ефективного законодавства, регуляторних механізмів й чіткої політики та стратегій у сфері продовольчої безпеки, вони впливають на ефективність впровадження політики та стратегій, удосконалення нормативного поля спрямованих на забезпечення продовольчої безпеки, підтримку стабільного політичного середовища та забезпечення контролю за дотриманням стандартів якості та безпеки продуктів харчування.

Блок 3. Соціальні чинники, які включають рівень життя населення, доступ до освіти та медичних послуг, інклюзії, соціальну підтримку малозабезпечених верств населення, що впливає на підвищення рівня життя населення, забезпечення доступу до якісної освіти та медичних послуг, результативність підтримки соціально вразливих груп.

Блок 4. Кліматичні та природні чинники, які включають інтенсивність зміни клімату, природні катастрофи, якість родючості земель й доступ до водних ресурсів, що впливає на впровадження адаптаційних заходів у сільському господарстві, розвиток технологій для підвищення стійкості до кліматичних змін.

Блок 5. Технологічні чинники, які включають рівень розвитку сільськогосподарських цифрових та агро технологій, доступ до сучасних методів, рівень екологізації та інтелектуалізації виробництва та обробки продовольства, що впливає на інвестування

у розвиток новітніх технологій, рівень підтримки наукових досліджень та інновацій у сільському господарстві.

Блок 6. Інфраструктурні чинники, які включають стан транспортної, енергетичної та логістичної інфраструктури, можливості зберігання та транспортування продовольства, що впливає на розвиток інфраструктури зберігання і транспортування харчових продуктів, модернізацію логістичних мереж.

Означені блоки чинників впливають на дієвість асекурації продовольчої безпеки в Україні та потребують якісно нового комплексного мультимодульного підходу для забезпечення стабільного постачання якісних продуктів харчування населенню.

Водночас, акцентуємо, що процес асекурації продовольчої безпеки в системі державного регулювання «повинен враховувати специфіку виробництва, рівень його технічного забезпечення та особливості технологічних процесів, склад і структуру виробничих витрат, вплив природно-кліматичних факторів на виробництво тощо» [2]. Так, зокрема, «продовольча безпека держави та стійкий розвиток аграрного сектору економіки потребує системи дотацій і компенсацій [7 с. 10], тому «знати й розуміти ці особливості необхідно для того, щоб не допустити необачних та негативних дій, які йдуть у супереч природи та специфіки цієї важливої сфери матеріального виробництва» [2].

Опираючись на пропозиції науковців [2, 6, 7, 9] та проведені дослідження окреслимо основні особливості асекурації продовольчої безпеки в системі державного регулювання:

стабільність постачання продуктів харчування, тобто держава має забезпечити безперебійне постачання продуктів харчування навіть у разі війни, надзвичайних ситуацій чи кризових подій, для чого необхідно створення стратегічних запасів продовольства, розвиток відповідної логістичної інфраструктури, підтримка внутрішнього виробництва;

доступність продовольства, тобто забезпечення фізичної та економічної доступності продуктів харчування для всіх верств населення, для чого необхідно впроваджувати цінову регуляцію, соціальні програми підтримки незахищених верств населення, субсидії на основні продукти тощо;

безпека та якість продуктів, тобто гарантування відповідності продуктів харчування встановленим стандартам якості та безпеки, для чого необхідно здійснювати контроль та інспекції виробництва і постачання продуктів, запровадити дієві системи сертифікації та маркування, боротися з фальсифікацією продуктів харчування;

ефективне управління ризиками, виявлення, ідентифікація, діагностика та управління ризиками, які можуть вплинути на продовольчу безпеку, для чого потрібно здійснювати моніторинг кліматичних змін, епідемій, економічних криз, сформувати плани заходів для надзвичайних ситуацій;

підтримка сільського господарства, тобто сприяння розвитку сільського господарства для забезпечення внутрішнього виробництва продуктів

харчування, для чого необхідно передбачати субсидії та кредити для сільськогосподарських виробників, впроваджувати сучасні технології, проводити навчання та консультації для фермерів;

міжнародне співробітництво, тобто активна співпраця з іншими країнами та міжнародними організаціями для забезпечення глобальної продовольчої безпеки.

Як переконуємось, «ключові аспекти повинні зосереджуватися на забезпеченні продовольчих ресурсів як основи економічного розвитку, оскільки успішне агропромислове виробництво є фундаментом для стабільного економічного зростання, а без ефективного забезпечення продовольчими ресурсами, економічне процвітання є недосяжним, особливо в країнах з високою залежністю від агропромислового сектору. Окрім цього важливо, щоб політика була комплексною і охоплювала не лише виробництво, але й інші важливі аспекти, такі як якість харчування, розвиток сільських територій та наукове забезпечення, що сприятиме створенню збалансованої, стабільної та стійкої системи [9, с. 55–56]. Таким чином, опираючись на визначені основні особливості можна окреслити й орієнтири підвищення потенціалу та результативності асекурації продовольчої безпеки в системі державного регулювання в Україні:

розвиток сучасної інфраструктури, тобто спрямовувати інвестиції у модернізацію та розширення інфраструктури для зберігання, транспортування та розподілу продуктів харчування, що сприятиме зниженню втрат продукції, підвищенню ефективності логістичних процесів, забезпеченню стабільних постачань;

впровадження новітніх цифрових та агро технологій, таких як прецензійне землеробство, генетична модифікація культур, автоматизація процесів, що дасть змогу підвищити врожайність, зменшити витрати на виробництво, підвищити ефективність управління, збільшити стійкість до кліматичних змін;

забезпечити державну підтримку та фінансування для малих та середніх фермерських господарств, включаючи субсидії, пільгові кредити та консалтинг, що дозволить підвищити продуктивність, підтримати економічне зростання у сільських районах, зменшити залежність від імпорту;

формуванню дієвої національної системи резервів продовольства для забезпечення стабільних поставок у разі воєнних дій, надзвичайних ситуацій, кризових процесів, що сприятиме зниженню ризику продовольчих криз, забезпечить надійність поставок у випадку катастрофічних явищ;

підвищення якості та безпеки продуктів харчування, що передбачає впровадження та дотримання міжнародних стандартів якості та безпеки продуктів харчування, посилення контролю за виробництвом та обігом харчових продуктів та виступить гарантом високої якості та безпеки продуктів для споживачів і знизить ризики харчових захворювань;

впровадження сучасних систем моніторингу для виявлення та реагування на загрози продовольчій безпеці, включаючи моніторинг кліматичних умов, врожаїв та ринкових тенденцій, що дасть змогу швидко виявляти загрози, оперативно реагувати, мінімізувати ризики нестачі продовольства;

активізація співпраці з міжнародними організаціями та зарубіжними країнами для нарощення інвестицій, обміну досвідом, технологіями та фінансовою підтримкою, покращення глобальної продовольчої безпеки;

проведення навчальних програм для фермерів та населення з метою підвищення обізнаності про сучасні методи й екологізацію агровиробництва, та безпеку харчових продуктів, що дозволить підвищити продуктивність сільського господарства, знизити ризики харчових захворювань, сприятиме стійкому розвитку сільських територій.

Окреслені орієнтири, сприятимуть підвищенню потенціалу та результативності асекурації продовольчої безпеки в системі державного регулювання в Україні та забезпечать доступність й стабільне постачання якісних продуктів харчування населенню. При цьому «механізми державного регулювання повинні бути досить гнучкими для захисту вітчизняних товаровиробників та одночасного дотримання вимог СОТ» [7, с. 10].

Висновки. У статті, уточнено сутність та ключові аспекти асекурації продовольчої безпеки в системі державного регулювання, зокрема зазначено, що асекурація продовольчої безпеки в системі державного регулювання – це сукупність політик, стратегій, заходів та ефективних механізмів управління, спрямованих на забезпечення доступності, стабільного доступу населення до достатньої кількості якісних та безпечних продуктів харчування та формування державних

резервів продовольства. Окреслено виклики, які впливають на стабільність постачання продовольства та забезпечення його якості, й потребують якісно нового комплексного мультимодульного підходу що включає діагностику економічних, екологічних, соціальних та політичних аспектів для гарантування стабільного постачання якісних продуктів харчування населенню та ефективного вирішення низки завдань з боку державного регулювання. Обґрунтовано завдання щодо підвищення дієвості асекурації продовольчої безпеки, які враховують економічні, соціальні та екологічні аспекти, серед них: розробка і впровадження програм підтримки малозабезпечених верств населення, вдосконалення системи соціальної допомоги, створення резервів продовольства, розвиток інфраструктури зберігання і транспортування харчових продуктів, впровадження сучасних стандартів якості, посилення контролю за виробництвом і обігом харчових продуктів, активне залучення інвестицій тощо. Розкрито шість блоків чинників, які впливають на дієвість асекурації продовольчої безпеки в системі державного регулювання в Україні, виявлено особливості асекурації продовольчої безпеки в системі державного регулювання для узагальнення викликів, загроз, ризиків та розробки відповідних стратегій й заходів щодо підтримки сільськогосподарського виробництва на основі технологічних інновацій й підвищення ефективності та забезпечення продовольчої безпеки навіть за нинішньої несприятливої ситуації, яка породжена агресивною війною.

Визначено орієнтири, що сприятимуть підвищенню потенціалу й результативності асекурації продовольчої безпеки в системі державного регулювання та забезпеченню доступності й стабільного постачання якісних продуктів харчування населенню.

Список використаних джерел:

1. Гадзало Я., Ібатуллін І., Лузан Ю. Інституціональне забезпечення функціонування продовольчої системи України в сучасних кризових умовах. *Вісник аграрної науки*. 2022. № 8 (100). С. 5–15. URL: https://agrovisnyk.com/index.php/agrovisnyk/article/view/2022_08_01
2. Гудзь О.Є. Фінансові ресурси сільськогосподарських підприємств: Монографія. Київ: ННЦ ІАЕ, 2007. 578 с.
3. Давидов Г.М. Оподаткування та державна підтримка сільськогосподарських товаровиробників: регіональні пріоритети та євроінтеграційні процеси: монографія. Кропивницький: Александрова М.В., 2017. 208 с.
4. Жураковська Л.А. Ключові політики та заходи для підтримки аграрного сектора України в умовах воєнного стану. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2023-11/az_agrarnyi-sector-0112023.pdf
5. Квеліашвілі І.М., Граник С.О. Проблемні аспекти державного регулювання та підтримки національного товаровиробника у контексті забезпечення продовольчої безпеки України. *Публічне управління та митне адміністрування*. 2024. № 3 (42). С. 11–16. DOI: <https://doi.org/10.32782/2310-9653-2024-3.2>
6. Крилов Д. В. Продовольча безпека: теоретико-методологічні основи та місце в системі національної безпеки. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2024. № 11. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-11-03-09>
7. Мостова А.Д. Зарубіжний досвід державного регулювання забезпечення продовольчої безпеки. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2019. Випуск 26, частина 2. С. 7–14.
8. Попадинець Н. Регулювання розвитку внутрішнього ринку споживчих товарів: продовольча безпека в умовах війни. *Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах: матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (01–02 червня 2022 р.)*. Тернопіль: ФОП Паляниця В.А., 2022. С. 37–40.

9. Стеців І.С. До питання функціонування економічного механізму державного регулювання продовольчою безпекою в Україні. *Публічне управління та митне адміністрування*. 2023. № 4 (39). С. 54–60. DOI <https://doi.org/10.32782/2310-9653-2023-4.9>
10. Mostova A. A methodological approach to the strategic analysis of food security. *Baltic Journal of Economic Studies*, Vol. 3. No 5. Riga : Publishing House “Baltija Publishing”, 2017. P. 319–328.

References:

1. Hadzalo, Ya., Ibatullin, I., and Luzan, Yu. (2022). Instytutsiine zabezpechennia funktsionuvannia prodovolchoi systemy Ukrainy v suchasnykh kryzovykh umovakh [Institutional support of the functioning of the food system of Ukraine in current crisis conditions]. *Visnyk ahraryoi nauky*, vol. 100(8), Pp. 5–15. URL: https://agrovisnyk.com/index.php/agrovisnyk/article/view/2022_08_01 [Ukrainian]
2. Hudz O.Ie. (2007) *Finansovi resursy silskohospodarskykh pidpriemstv* [Financial resources of agricultural enterprises]: Monohrafiia. Kyiv. NNTs IAE. 578 p. [Ukrainian]
3. Davydov, H.M. (2017). *Opodatkuvannia ta derzhavna pidtrymka sil's'kohospodars'kykh tovarovyrobnykiv: rehional'ni priorytety ta ievro intehtratsijni protsesy* [Taxation and state support of agricultural producers: regional priorities and European integration processes]. Aleksandrova, M.V., Kropyvnytskyi. 208 p. [Ukrainian]
4. Zhurakovska L.A. (2023). *Kliuchovi polityky ta zakhody dlia pidtrymky ahrarynoho sektora Ukrainy v umovakh voiennoho stanu* [Key policies and measures to support the agricultural sector of Ukraine under martial law]. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2023-11/az_agrarnyi-sector-0112023.pdf. [Ukrainian]
5. Kveliashvili I.M., Hranyk Ye.O. (2024). Problemni aspekty derzhavnoho rehuliuвання ta pidtrymky natsionalnoho tovarovyrobnyka u konteksti zabezpechennia prodovolchoi bezpeky Ukrainy [Problematic aspects of state regulation and support of national commodity producers in the context of ensuring food security in Ukraine]. *Publichne upravlinnia ta mytne administruvannia*. No 3 (42). Pp. 11–16. DOI <https://doi.org/10.32782/2310-9653-2024-3.2> [Ukrainian]
6. Krylov D.V. (2024) Prodovolcha bezpeka: teoretyko-metodolohichni osnovy ta mistse v systemi natsionalnoi bezpeky [Food security: theoretical and methodological foundations and place in the national security system]. *Problemy suchasnykh transformatsii. Seriya: ekonomika ta upravlinnia*. No 11. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-11-03-09> [Ukrainian]
7. Mostova A.D. (2019) Zarubizhnyi dosvid derzhavnoho rehuliuвання zabezpechennia prodovolchoi bezpeky [Foreign experience of state regulation of food security]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriya: Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo*. Vypusk 26, chastyna 2. Pp. 7–14. [Ukrainian]
8. Popadynets N. (2022). Rehuluvannia rozvytku vnutrishnoho rynku spozhyvchykh tovariv: prodovolcha bezpeka v umovakh viyny” [Regulation of the development of the domestic market for consumer goods: food security in wartime conditions], materials of the VIII International Scientific and Practical conf. Formuvannia mekhanizmu zmitsnennia konkurentnykh pozytsii natsionalnykh ekonomichnykh system u hlobalnomu, rehionalnomu ta lokalnomu vymirakh: materialy VIII Mizhnarodnoi naukovy-praktychnoi konferentsii (01–02 chervnia 2022 r.). FOP Palyanytsia V.A., Ternopil. Pp. 37–40. [Ukrainian]
9. Stetsiv I.S. (2023) Do pytannia funktsionuvannia ekonomichnoho mekhanizmu derzhavnoho rehuliuвання prodovolchoiu bezpekoiu v Ukraini [On the issue of the functioning of the economic mechanism of state regulation of food security in Ukraine]. *Publichne upravlinnia ta mytne administruvannia*. No 4 (39). Pp. 54–60. DOI <https://doi.org/10.32782/2310-9653-2023-4.9> [Ukrainian]
10. Mostova A.A. (2017) Methodological approach to the strategic analysis of food security. *Baltic Journal of Economic Studies*, Vol. 3 No 5. Riga: Publishing House “Baltija Publishing”. Pp. 319–328.

FEATURES OF FOOD SAFETY ASSURANCE IN THE STATE REGULATION SYSTEM

Summary. The article clarifies the essence and key aspects of food security assurance in the state regulation system, in particular, it is noted that food security assurance in the state regulation system is a set of policies, strategies, measures and effective management mechanisms aimed at ensuring the availability and stable access of the population to a sufficient number of high-quality and safe food products and the formation of state food reserves. The challenges that affect the stability of food supply and ensuring its quality are outlined, and require a qualitatively new comprehensive multi-modular approach that includes diagnostics of economic, environmental, social and political aspects to guarantee a stable supply of high-quality food products to the population and effectively solve a number of tasks on the part of state regulation. The tasks of increasing the effectiveness of food security assurance, which take into account economic, social and environmental aspects, are substantiated, including: development and implementation of programs to support low-income groups, improvement of the social assistance system, creation of food reserves, development of food storage and transportation infrastructure, implementation of modern quality standards, strengthening control over the production and circulation of food products, active attraction of investments, etc. Six blocks of factors that influence the effectiveness of food security assurance in the state regulation system in Ukraine are revealed, the features of food security assurance in the state regulation system are identified to generalize challenges, threats, risks and develop appropriate strategies and measures to support agricultural production based on technological innovations and increase efficiency and ensure food security even in the current unfavorable situation, which is caused by an aggressive war. Guidelines have been identified that will help increase the potential and effectiveness of food security assurance in the state regulation system and ensure the availability and stable supply of quality food products to the population.

Keywords: food security, state regulation system, insurance, features, post-war period.